

Vid handläggningen av ett ärende om personlig assistans enligt LSS bör kommunen som regel bereda den enskilde tillfälle att ange om han eller hon har något krav på ersättning för assistans som avser tiden före beslutet

---

Bakgrund

AA ansökte hos Socialnämnden i Piteå kommun om insats i form av personlig assistans enligt 9 § 2 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Ansökan ledde till en utdragen handläggning med flera prövningar i nämnden och i förvaltningsdomstolar. Kammarrätten i Sundsvall förordnade i en dom den 19 april 2007 (mål nr 692-06) att AA hade rätt till biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans. Kammarrätten överlämnade till socialnämnden att bestämma omfattningen av insatsen.

Den 11 maj 2007 beslutade socialnämndens arbetsutskott att bevilja AA personlig assistans enligt 9 § 2 LSS från och med den 14 maj 2007 till och med den 31 maj 2009 med 19 timmar och 30 minuter per vecka.

Anmälan

Jur.kand. BB, Confrere Juristbyrå, framförde som ombud för AA i en anmälan, som kom in till JO i oktober 2007, klagomål mot Socialnämnden i Piteå kommun angående handläggningen av ärendet efter kammarrättens dom. BB begärde att JO skulle pröva huruvida socialnämnden förfarit på ett korrekt sätt när nämnden inte berett AA tillfälle att visa att hon haft kostnader för personlig assistans för förfluten tid, och om så befanns vara fallet, därefter beräkna storleken på den ersättning som skulle betalas ut.

BB fogade till anmälan bl.a. Kammarrättens i Sundsvall dom den 19 april 2007 i mål nr 692-06.

Utredning

Inledningsvis, den 13 november 2007, inhämtades vissa upplysningar per telefon från handikappomsorgen inom socialtjänsten i Piteå kommun angående handläggningen i samband med beslutet av den 11 maj 2007. Handläggaren CC

uppgav bl.a. att nämnden för närvarande handlägger ett nytt ärende angående insatser till AA, nämligen frågan om retroaktivitet som inte togs upp i beslutet i maj 2007.

Därefter anmodades Socialnämnden i Piteå kommun att inkomma med utredning och yttrande över vad som anfördes i BB:s anmälan.

Socialnämndens arbetsutskott överlämnade som nämndens remissvar en skrivelse undertecknad av socialnämndens ordförande DD. I skrivelsen, daterad den 8 februari 2008, anfördes beträffande den retroaktiva ersättningen följande.

När det gäller frågan om från vilken tidpunkt AA anses ha rätt till personlig assistans har redan Confrere juristbyrå skickat in en överklagan till socialnämnden. I den framgår att de överklagar att nämnden inte har givit AA tillfälle att visa om hon haft ersättningsgilla kostnader för personlig assistans från och med tidpunkten för ansökan och därefter beräkna ersättningen.

Socialnämnden i Piteå har besvarat överklagan som per 2008-01-15, mål nr 3032-07E, är behandlad i Länsrätten i Norrbotten. Enligt länsrättens dom kommer socialnämnden skriftligen bereda AA tillfälle att presentera om hon har haft kostnader med personlig assistans av ersättningsgill karaktär under den aktuella perioden.

BB kommenterade remissvaret.

Mot bakgrund av att det i januari 2008 framkom att beslutet från maj 2007 hade överklagats inhämtades till JO handlingar i det målet från Länsrätten i Norrbottens län (mål nr 3032-07).

Därefter skickade länsrätten på eget initiativ till JO en kopia av slutligt beslut i målet. Av beslutet, daterat den 15 januari 2008, framgår att länsrätten biföll överklagandet på så sätt att ärendet lämnades åter till socialnämnden ”för vederbörlig utredning och prövning beträffande AA:s rätt till biträde av personlig assistans eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans även beträffande tiden den 17 maj 2002–den 14 maj 2007”.

I ett beslut den 12 februari 2009 anförde *JO André* bl.a. följande.

Bedömning

En av insatserna enligt LSS är biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt lagen (1993:389) om assistansersättning (9 § 2 LSS).

Den enskilde funktionshindrade har således rätt till antingen biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans. Bestämmelsen är avsedd att ge den enskilde möjlighet att välja i fråga om att få sin assistans ordnad direkt genom kommunen eller att anordna assistansen själv.

Det ligger i insatsens natur att ett beslut om insats i form av biträde av personlig assistent inte kan ges retroaktivt. Däremot kan den enskilde beviljas ersättning för skäliga kostnader som har uppkommit avseende assistans före ett beslut om att bevilja assistans.

Nämndens beslut om personlig assistans den 11 maj 2007 gällde från och med den 14 maj 2007 till och med den 31 maj 2009. Frågan om AA hade rätt till ersättning för förfluten tid behandlades inte i beslutet. Inte minst i de fall när en ansökan om assistans har behandlats i olika instanser och handläggningen av saken därför har dragit ut på tiden kan den enskilde ha haft kostnader för assistans som han eller hon själv ordnat i avvaktan på den slutliga prövningen av ansökan. Med den utgångspunkten kan det ifrågasättas om inte Socialnämnden i Piteå kommun före sitt beslut den 11 maj 2007 borde ha klarlagt om AA hade ett krav på s.k. retroaktiv ersättning för assistans. I sammanhanget bör dock noteras att det, såvitt framgår av utredningen, aldrig hade antytts under ärendets handläggning att AA skulle ha haft några sådana kostnader, och jag har förståelse för att nämnden utgick från att det inte förelåg något krav på ersättning för tiden före nämndens beslut. Jag anser mig därför inte ha underlag för att rikta någon egentlig kritik mot nämnden på denna punkt. Jag finner dock skäl att tillägga att i ett ärende angående personlig assistans bör en kommun som regel, till undvikande av missförstånd, bereda den enskilde tillfälle att ange om han eller hon har något krav på ersättning för assistans som avser tiden före beslutet.